Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

8 май 2014 година*

„Преюдициално запитване — Харта на основните права на Европейския съюз — Принципи на равенство и на недопускане на дискриминация — Прилагане на правото на Съюза — Приложно поле на правото на Съюза — Липса — Липса на компетентност на Съда“

По дело C-483/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Grondwettelijk Hof (Белгия) с акт от 18 октомври 2012 г., постъпил в Съда на 29 октомври 2012 г., в рамките на производство по дело

Pelckmans Turnhout NV

срещу

Walter Van Gastel Balen NV,

Walter Van Gastel NV,

Walter Van Gastel Lifestyle NV,

Walter Van Gastel Schoten NV,

в присъствието на:

Ministerraad,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: A. Tizzano (докладчик), председател на състав, A. Borg Barthet, M. Berger, S. Rodin и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: N. Jääskinen,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за Pelckmans Turnhout NV, от G. Philipsen, advocaat,

* Език на производството: нидерландски.

— за Walter Van Gastel Balen NV, Walter Van Gastel NV, Walter Van Gastel Lifestyle NV и Walter Van Gastel Schoten NV, от P. Wytinck, P. Verstraeten и D. Dobson, advocaten,

— за белгийското правителство, от T. Materne и J.-C. Halleux, в качеството на представители, подпомагани от J.-F. De Bock и V. De Schepper, advocaten,

— за германското правителство, от T. Henze и J. Möller, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от W. Roels и E. White, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 3 ДЕС, както и на членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) във връзка с членове 15 и 16 от нея, както и с членове 34—36 ДФЕС, 56 ДФЕС и 57 ДФЕС.

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Pelckmans Turnhout NV (наричано по-нататък „Pelckmans“), от една страна, и Walter Van Gastel Balen NV, Walter Van Gastel NV, Walter Van Gastel Lifestyle NV и Walter Van Gastel Schoten NV, от друга страна, като всички тези дружества осъществяват дейност в областта на градинарството.

Белгийска правна уредба

3 Член 8 от Закона от 10 ноември 2006 г. относно работното време в сферата на търговията, занаятчийството и услугите (Belgisch Staatsblad от 19 декември 2006 г., стр. 72879, наричан по-нататък „LHO“) има следното съдържание:

„Достъпът на клиенти до търговския обект, непосредствената продажба на стоки или услуги на клиенти и доставките по домовете са забранени през непрекъснат период от двадесет и четири часа, който започва в неделя в 5 или в 13 часа и свършва по същото време на следващия ден“.

4 Член 9 от LHO предвижда:

„Търговецът или доставчикът на услуги може да избере почивен ден от седмицата, който е различен от посочения в член 8, започва на избрания ден в 5 или в 13 часа и свършва по същото време на следващия ден“.

5 Член 13 от LHO гласи:

„Търговецът или доставчикът на услуги, който избере почивен ден от седмицата, различен от посочения в член 8, отбелязва по ясен и видим отвън начин почивният ден и часа, в който той започва“.

6 Член 14 от LHO съдържа следното:

„Търговецът или доставчикът на услуги, който не избере различен от неделя почивен ден, може да се освободи от задължението по член 8, когато поема неделното дежурство в рамките на своята професия“.

7 Член 16 от LHO предвижда:

„§1. Забраните по членове 6 и 8 не се прилагат за:

a) продажбите в дома на клиент, различен от купувача, при условие че продажбата се извършва в обитаемата част от жилище, което се използва изключително за частни цели;

b) продажбите, извършени в дома по покана на клиента, за които същият предварително и изрично е поискал от продавача да го посети, за да договарят покупката на стока или услуга;

c) продажбите и доставките на услуги както в търговските обекти на предприятия за обществен транспорт и железопътни гари, стопанисвани пряко или косвено от холдинга SNCB [белгийски държавни железници] или от негови дъщерни дружества, така и в сградите на тези гари;

d) продажбите и доставките на услуги в международни граждански летища и пристанища;

e) доставките на услуги в случай на крайна необходимост;

f) продажбите, в бензиностанции или търговски обекти на магистрали, на асортимент от основни хранителни продукти и домакински артикули, с изключение на алкохолни напитки и напитки на основата на квас с алкохолно съдържание над 6 %, при условие че чистата търговска площ не е над 250 m^2.

Приемането от потребителя на предложение за посещение, направено по телефона по инициатива на продавача, не е покана по смисъла на буква b).

§2. Тези забрани не се прилагат и за търговските обекти, чиято основна дейност е продажбата на следните стоки:

a) вестници, списания, тютюневи изделия и аксесоари, телефонни карти и талони за националната лотария,;

b) носители, съдържащи аудиовизуални произведения и видеоигри, както и отдаването им под наем;

c) гориво и масло за моторни превозни средства;

d) сладолед в индивидуални порции;

e) хранителни продукти, които са приготвени в търговския обект, но не са консумирани там.

За основна дейност може да се говори, когато продажбата на стоките, предмет на основната дейност, представлява поне 50 % от годишния оборот. […]“.

8 Член 17, параграф 1 от LHO гласи:

„Забраните по член 6, букви a) и b) и член 8 не се прилагат за водните курорти и общините или частите от общини, които са признати за туристически центрове“.

Фактите по спора в главното производство и преюдициалните въпроси

9 От акта за преюдициално запитване става ясно, че ответниците по главното производство отварят градинските си центрове за клиенти седем дни в седмицата. Като счита, че тази практика е в разрез с член 8 LHO и сл., Pelckmans иска от Rechtbank van koophandel te Antwerpen (търговски съд, град Антверпен) да разпореди прекратяването на тази практика и да задължи посочените ответници да спазват задължението за един почивен ден седмично.

10 Пред тази юрисдикция ответниците по главното производство оспорват иска на Pelckmans, като изтъкват, че посочените разпоредби от LHO противоречат на правото на Съюза, по-конкретно на Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260), както и на членове 10 и 11 от Белгийската конституция.

11 Преди да се произнесе по съществото на делото Rechtbank van koophandel te Antwerpen с акт от 27 октомври 2011 г. отправя, от една страна, два преюдициални въпроса до Съда относно тълкуването съответно на Директивата за нелоялни търговски практики, както и на членове 34 ДФЕС, 35 ДФЕС, 49 ДФЕС и 56 ДФЕС, и от друга страна, преюдициален въпрос до Grondwettelijk Hof.

12 С определението си от 4 октомври 2012 г. по дело Pelckmans Turnhout (C-559/11, EU:C:2012:615) Съдът отговаря на първия преюдициален въпрос и на първата част на втория преюдициален въпрос, че „Директива[та за нелоялни търговски практики] […] трябва да се тълкува в смисъл, че не се прилага към национално законодателство като разглежданото в главното производство, което не преследва цели в областта на защитата на потребителите“. Относно втората част на втория преюдициален въпрос Съдът счита, че тя е явно недопустима, поради това че [Rechtbank van koophandel te Antwerpen] не е изложил в достатъчна степен причините, поради които счита, че тълкуването на разпоредбите на ДФЕС е необходимо за разрешаването на спора по главното производство, и не е дал никакво обяснение относно връзката, която установява между тези разпоредби и приложимото в посочения спор национално законодателство.

13 От своя страна Grondwettelijk Hof, сезиран с преюдициалния въпрос за конституционосъобразност, решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Принципът на равенство, залегнал в член 6, параграф 3 от [ДЕС] и в членове 20 и 21 от Хартата […] във връзка с членове 15 и 16 от тази харта и членове [34—36 ДФЕС, 56 ДФЕС и 57 ДФЕС], трябва ли да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба като съдържащата се в членове 8, 9, 16 и 17 от [LHO], тъй като предвиденото там задължение за един почивен ден в седмицата:

— не се прилага нито за търговците, които извършват дейността си в железопътни гари или в търговски обекти на предприятия за обществен транспорт, нито за продажбите в международни граждански летища и пристанища, нито за продажбите в бензиностанции или търговски обекти на магистрали, но се прилага за търговците, които извършват дейността си на други места,

— не се прилага за търговците, които продават стоки като вестници, списания, цигарени изделия и аксесоари, телефонни карти и талони за националната лотария, носители, съдържащи аудиовизуални произведения и видеоигри, както и сладолед, но се прилага за търговците, които предлагат други стоки,

— се прилага само за търговците на дребно, т.е. за предприятията, които продават на крайни потребители, но не се прилага за други търговци,

— създава, поне за търговците, които извършват дейността си чрез реално съществуващо място за продажба и имат пряк контакт с клиента, значително по-голямо ограничение, отколкото за търговците, които извършват своята дейност посредством онлайн магазин или евентуално други форми на продажба от разстояние?“.

Относно компетентността на Съда

14 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали принципите на равенство и на недопускане на дискриминация, закрепени в членове 20 и 21 от Хартата във връзка с членове 15 и 16 от нея и членове 34—36 ДФЕС, както и членове 56 ДФЕС и 57 ДФЕС, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национално законодателство като LHO, което, с няколко изключения, предвижда забрана за търговците да отварят своите магазини седем дни в седмицата, като им налага един почивен ден седмично.

15 Германското правителство и Европейската комисия сочат, че Съдът не е компетентен да отговори на този въпрос, поради това че актът за преюдициално запитване не съдържа нито един елемент, позволяващ да се приеме, че предметът на спора по главното производство има някаква връзка с правото на Съюза.

16 В това отношение следва да се напомни, че в съответствие с член 94, буква в) от Процедурния правилник на Съда в преюдициалното запитване се излагат причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство. Това изложение, подобно на краткото изложение на релевантните факти, наложено с член 94, буква а) от този правилник, трябва да позволи на Съда да провери, освен допустимостта на преюдициалното запитване, своята компетентност да отговори на поставения въпрос.

17 Следва също да се припомни, че приложното поле на Хартата спрямо дейността на държавите членки е определено в член 51, параграф 1 от същата, съгласно който разпоредбите на Хартата се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза (Решение Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, точка 17).

18 Така тази разпоредба потвърждава постоянната съдебна практика, според която основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уредени от правото на Съюза, но не и извън тези случаи (вж. Решение Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, точка 19 и цитираната съдебна практика).

19 Подобна дефиниция на приложното поле на основните права на Съюза се потвърждава и от разясненията по член 51 от Хартата, които съгласно член 6, параграф 1, трета алинея ДЕС и член 52, параграф 7 от Хартата трябва да се вземат предвид при нейното тълкуване. Съгласно посочените разяснения „задължението да се зачитат основните права, определени в рамките на Съюза, обвързва държавите членки единствено когато те действат в приложното поле на правото на Съюза“ (Решение Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, точка 20).

20 Следва, че когато дадено правно положение не попада в приложното поле на правото на Съюза, Съдът няма компетентност да го разгледа и евентуално посочените разпоредби на Хартата сами по себе си не биха могли да учредят такава компетентност (вж. в този смисъл Определени Currà и др., C-466/11, EU:C:2012:465, точка 26 и Решене Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, точка 22).

21 Тези съображения съответстват на съображенията, които са в основата на член 6, параграф 1 ДЕС, съгласно който разпоредбите на Хартата не разширяват по никакъв начин определените в Договорите области на компетентност на Съюза. Освен това съгласно член 51, параграф 2 от Хартата същата не разширява приложното поле на правото на Съюза извън областите на компетентност на Съюза, не създава нови правомощия или задачи за Съюза, нито променя правомощията и задачите, определени в Договорите (вж. Решение McB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, точка 51, Решение Dereci и др., C-256/11, EU:C:2011:734, точка 71 и Решение Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, точка 23).

22 Актът за преюдициално запитване обаче не съдържа нито един конкретен елемент, позволяващ да се приеме, че положението, разглеждано в делото по главното производство, попада в приложното поле на правото на Съюза.

23 Всъщност този акт, също както и представените на Съда писмени становища, по никакъв начин не доказват, че посоченият спор има връзка с някое от положенията, предвидени в разпоредбите на Договора, на които запитващата юрисдикция се позовава.

24 При всички случаи, що се отнася до прилагането на споменатите от тази юрисдикция членове 34—36 ДФЕС в областта на свободното движение на стоки, следва да се напомни, че многократно Съдът вече е постановил, че тези разпоредби не се прилагат към национална правна уредба относно почивното време на магазините, която може да бъде противопоставена на всички заинтересовани оператори, действащи на националната територия, и която засяга по един и същ начин от правна и фактическа гледна точка търговията с национални продукти и с продуктите с произход от други държави членки (вж. по-конкретно Решение Punto Casa и PPV, C-69/93 и C-258/93, EU:C:1994:226, точка 15 и Решение Semeraro Casa Uno и др., C-418/93—C-421/93, C-460/93—C-462/93, C-464/93, C-9/94—C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 и C-332/94, EU:C:1996:242, точка 28).

25 Също така, що се отнася до членове 56 ДФЕС и 57 ДФЕС в областта на свободното предоставяне на услуги, също изтъкнати от запитващата юрисдикция, достатъчно е да се установи, че разглежданото законодателство е противопоставимо на всички оператори, действащи на националната територия, че то впрочем няма за предмет да уреди условията

относно предоставянето на услуги от съответните предприятия и накрая, че ограничителният ефект, който то би могло да има върху свободното предоставяне на услуги, е твърде несигурен и непряк, за да може да се счита, че въведеното с него задължение е от естество да създаде пречки за тази свобода (вж. по аналогия Решение Semeraro Casa Uno и др., EU:C:1996:242, точка 32).

26 От всички тези съображения следва, че компетентността на Съда да тълкува изтъкнатите от запитващата юрисдикция разпоредби на Хартата, не е установена.

27 При това положение следва да се констатира, че Съдът не е компетентен да отговори на въпроса, поставен от Grondwettelijk Hof.

По съдебните разноски

28 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Съдът на Европейския съюз не е компетентен да отговори на преюдициалното запитване, отправено от Grondwettelijk Hof (Белгия).

Подписи